

Коломієць Наталія Володимирівна, к.ю.н., доцент
Навчально-науковий інститут права та соціальних технологій
Чернігівського національного технологічного університету,
м. Чернігів, Україна

ЗАХОДИ ЗАОХОЧЕННЯ, ЯКІ ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ У НІМЕЧЧИНІ ДО ОСІБ, ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОКАРАНЬ, НЕ ПОВ'ЯЗАНИХ З ПОЗБАВЛЕННЯМ ВОЛІ

Німеччина одна з небагатьох країн Європи, у якій прийнятий та діє Кримінально-виконавчий кодекс. Проте, цей кодекс регулює порядок виконання лише тих покарань, які пов'язані з позбавленням волі. Порядок та особливості, в тому числі і заходи заохочення, виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, регулюються положеннями Кримінального кодексу ФРН від 13. 11. 1998.

Так, одним з видів покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, є позбавлення особи правової здатності та права. Кримінальний кодекс ФРН передбачає можливість позбавити особу правової здатності та права на строк від 2 до 5 років. Законодавством передбачено можливість застосування заходу заохочення до осіб, засуджених до такого виду покарання. Так, суд може відновити втрачені правоздатність та втрачені права, якщо минула половина терміну позбавлення прав і правоздатності і можливо очікувати, що в майбутньому засуджений більше не скоїть умисних карних діянь [1].

Іншим видом кримінального покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, для якого передбачено можливість застосування заходів заохочення, є грошовий штраф. Грошовий штраф призначається в денних ставках. Він становить мінімум п'ять і максимум триста шістьдесят повних денних ставок. Розмір денної ставки суд визначає з урахуванням особистого і матеріального становища особи, яка вчинила злочинне діяння. Денна ставка встановлюється як мінімум в два, максимум в десять тисяч німецьких марок (*Н.К. - На сучасному етапі - євро*) [1].

У Німеччині передбачено можливість «полегшення» (розстрочення) виплати грошового штрафу. Так, якщо засуджений не в змозі негайно виплатити грошовий штраф в силу своїх особистих і матеріальних умов, то суд призначає йому термін платежу або дозволяє виплачувати грошовий штраф певними частинами. Суд при цьому може постановити, що пільга, яка дозволяє виплату грошового штрафу певними частинами, втрачає свою силу, якщо засуджений несвоєчасно виплачує частину платежу.

Розділ 5 «Застереження з обмовкою можливості застосування покарання. Відмова від покарання» Кримінального кодексу ФРН передбачає заходи заохочення, які можуть застосовуватись до засуджених до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі. Так, якщо кому-небудь визначено покарання у вигляді грошового штрафу в розмірі до 180 денних ставок, то суд, засуджуючи його, може обмежитися застереженням і призначити покарання, обумовивши можливість його застосування, якщо: 1. можна очікувати, що особа, яка вчинила діяння, в майбутньому і без виконання покарання більше не буде здійснювати карані діяння, 2. сукупна оцінка діяння і особи, яка вчинила діяння, виявляють особливі обставини, згідно з якими показано його звільнення від засудження до покарання, і 3. охорона правопорядку не вимагає його засудження до покарання [1]. Застереження з обмовкою про можливе застосування кримінального покарання, як правило, виключено, якщо особа, протягом останніх трьох років до вчинення ним караного діяння отримувала застереження із обмовкою про застосування покарання або реально засуджувалася до покарання.

Суд визначає тривалість випробувального терміну. Строк не повинен перевищувати трьох років і бути менше одного року. Суд може особі, яка отримала застереження, наказати: 1. забезпечити досягнення угоди з потерпілим або якимось іншим чином відшкодувати збиток, завданий йому в результаті вчинення діяння, 2. виконувати свої обов'язки за матеріальним утриманням, 3. виплатити грошову суму на користь громадської установи або державного бюджету, 4. пройти амбулаторне лікування або 5. взяти участь в заняттях по вивченню правил дорожнього руху [1].

Суд відмовляється від покарання, якщо наслідки діяння настільки важкі для самої особи, яка вчинила діяння, що призначене покарання явно не досягло б результату. Це положення не діє, якщо особу за вчинене нею діяння засуджено до покарання у вигляді позбавлення волі на строк більше одного року.

Наступним видом покарання є заборона керувати транспортним засобом та заборона на видачу дозволу на керування транспортним засобом. До осіб, засуджених до такого виду покарання, може застосовуватися заохочення, передбачене Кримінальним кодексом ФРН. Так, якщо є підстави припускати, що особа, яка вчинила діяння, вже придатна до управління автотранспортним засобом, то суд може скасувати заборону достроково. Скасування заборони допустиме тільки після спливу трьох місяців після початку дії заборони [1].

Наступним видом заохочення є зупинення заборони на професію. Якщо після призначення заборони на професію з'являється підстава для припущення про те, що більше не існує небезпеки того, що особа вчинить значні протиправні діяння, то суд може призупинити заборону з випробуванням. Призначення призупинення можливе лише після того, як заборона діяла один рік.

Суд скасовує призупинення заборони на професію якщо засуджений 1. під час випробувального терміну здійснює протиправне діяння, зловживаючи своєю професією або ремеслом, або грубо порушуючи пов'язані з ними обов'язки, 2. грубо або постійно порушує приписи або 3. постійно в період випробувального строку ухиляється від нагляду та керівництва куратора і з цього випливає, що мета заборони професії вимагає його подальшого застосування [1]. Суд скасовує призупинення заборони на професію і тоді, коли обставини, які стали йому відомі в період випробувального терміну, і, які могли б привести до відмови від застосування призупинення, показують, що мета заходів виправлення і безпеки вимагає подальшого застосування заборони на професію.

Отже, у Німеччині діє Кримінально-виконавчий кодекс, який регулює питання виконання покарання лише у виді позбавлення волі. Особливості виконання інших видів кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, у тому числі і заходи заохочення до засуджених за ці покарання,

регулюються положеннями Кримінального кодексу ФРН. Так, заохочення можуть застосовуватись до засуджених до таких покарань: позбавлення особи правової здатності та права, грошовий штраф, заборона керувати транспортним засобом та заборона на видачу дозволу на керування транспортним засобом, заборона керувати транспортним засобом та заборона на видачу дозволу на керування транспортним засобом. Як правило, застосовується заохочення у вигляді звільнення особи від відбування покарання, якщо буде доведено, що особа стала на шлях виправлення та сумлінно виконує обов'язки, покладені на неї судом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Уголовный кодекс Федеративной Республики Германии от 13 ноября 1998 года // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://crimpravo.ru/codecs/germany/2.doc>